

Téma: Nákup na splátky a spotrebiteľské úvery

(16. 11. 2015; Rozhlasová stanica Regina, Spotrebiteľia; 10.10; por. 1/1; - / Viera Horáková)

Viera Horáková, moderátorka:

"O nákupoch na splátky alebo spotrebiteľských úveroch sa budeme zhovárať s riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Romanom Fusekom, vitajte, príjemné predpoludnie."

Roman Fusek, riaditeľ odboru ochrany finančných spotrebiteľov NBS:

"Ďakujem, príjemný dobrý deň."

Viera Horáková:

"Milí poslucháči, ak máte nejakú otázku, horakova@rtvs.sk, práve na túto adresu môžete vaše otázky adresovať."

Vianoce sa nezadržateľne blížia a my chceme urobiť radosť našim blízkym, aj keď na to neraz nemáme."

Roman Fusek:

"A rozmýšľame o spotrebiteľskom úvere."

Viera Horáková:

"Ako by sme mali rozmýšľať, aby sme sa nedostali do nepríjemností?"

Roman Fusek:

"Ak sa teda rozhodneme si na darčeky požičať, čo nie je najšťastnejší prístup, ale keď už sa takýmto spôsobom rozhodnete a neuskromníte sa, tak je dobré nad spotrebiteľským úverom rozmýšľať už doma. To znamená nie až vtedy, keď stojím pred výkladom v obchode a rozmýšľam, že toto sa mi páči a toto by som chcel, ale nemám na to, pretože v tom obchode už máte len jednu jedinou ponuku, ktorú vám dajú ako ponuku spotrebiteľského úveru. Tá príprava doma, kde porovnáte dostupné ponuky spotrebiteľských úverov a rozmyslite si, koľko by ste si chceli zobrať, od akej spoločnosti a koľko by ste chceli splácať, je veľmi dôležitá."

Viera Horáková:

"Zvlášť v televízii je teraz množstvo reklám, ktoré ponúkajú taký výhodný úver alebo výhodný nákup na splátky. Zoberme teraz, že napríklad sedím pred tým televízorom alebo rozmýšľam, podľa čoho by som sa mala riadiť? Pretože ja, ako neznalec ani neviem, kde mi dajú lepší úver."

Roman Fusek:

"Úplne prvé, čo by ste mali zvážiť je to, či na ten úver máte, pretože vy síce nemáte na nejaký spotrebný tovar, ktorý si chcete kúpiť, ale je otázne, či máte aj na úver. Ten základný nejaký vzorec, ktorý funguje je, keď si zoberiete svoj čistý príjem, tak na splátku by ste mali použiť maximálne jednu tretinu čistého príjmu. Ak vám to nevyjde, jednoducho ak nemáte takúto disponibilnú časť čistého príjmu, tak radšej o spotrebiteľskom úvere ani neuvažujte, pretože sa môžete dostať v budúcnosti do problému so splácaním toho úveru."

Viera Horáková:

"Vy ste povedali, že by sme sa mali uskromniť, no a naozaj, pokiaľ ide o vážnu vec, tak tam možno stojíme pred tým, že požičať si musíme, lebo nemáme inú možnosť. Ale pokiaľ ide o tie Vianoce, tak naozaj, keď tam stojíme pred tým výkladom a rozmýšľame, tak to by sme si mohli odpustiť."

Roman Fusek:

"Je to určite lepšie, pretože prichádza vytriezvenie, možno vo februári, v marci, a to vytriezvenie je veľmi nepríjemné, keď sa dostanete do neschopnosti splácať a začína vás váš veriteľ, teda spoločnosť, od ktorej ste si úver zobrali, či už banka alebo nebanková spoločnosť, upomínať."

Viera Horáková:

"No a čo by sme mali mať na zreteli. Teda povedali ste, že rozmýšľať máme doma, nie pred výkladom, lebo tam už je len jediná možnosť. Čo mám zohľadniť? Chcem si ten úver zobrať, tak ako teraz postupovať?"

Roman Fusek:

"Dôležité je určite vedieť, tak ako sme povedali, že koľko chcete, od toho sa odvíjať, a potom rozmýšľať nad tým, ako je ten úver drahý. Ten základný ukazovateľ pri spotrebiteľských úveroch, už sme si to niekoľkokrát aj v tejto relácii povedali, je ročná percentuálna miera nákladov, čiže RPMN. To je zverejnené pri každej ponuke úveru. Ten, kto vám takýto úver ponúka, vám musí presne povedať, aké je RPMN toho úveru. Povie vám jedno číslo, ktoré je akože percento RPMN, čo v zásade znamená, že koľko ročne preplatíte tento úver. Keď máte RPMN napríklad 20 percent, tak to znamená, že vlastne 20 percent nákladov každý rok z toho úveru zaplatíte navyše okrem toho, čo ste si požičali, teda okrem istiny. To je

jeden taký základný ukazovateľ. Veľmi dôležitý ukazovateľ je, keď už pracujete s konkrétnymi ponukami úveru, veľmi pekne sa na základe toho dajú porovnať požičané peniaze, je rozpočítanie splátok na každý mesiac, to vám takisto veriteľ musí poskytnúť, ešte pred poskytnutím úveru vás musí informovať, koľko splatíte každý mesiac. A koľko splatíte každý mesiac istiny z úroku, prípadne z ďalších poplatkov. Tam pekne vidíte, ako postupne každý mesiac ten úver vysplácate a koľko zaplatíte na úrokoch. No a potom je dôležitý ukazovateľ taký ten základný, ktorý by ste mali ešte zobrať do úvahy, na koľko sa chcete zaviazat'. To znamená, či si beriete úver na dva, na tri, na štyri, na päť rokov. Ono to samozrejme závisí od kombinácie výšky toho úveru a úrokovej sadzby, resp. ďalších nákladov, ktoré s tým úverom máte."

Viera Horáková:

"A vy ste mi poskytli jeden údaj alebo jedno číslo, ktoré sa mi zdá neuveriteľné, že ak si zoberiem úver 2-tisíc eur a splácam 20-30 eur mesačne, čo je pre mnohých zanedbateľné, tak splácam ten úver 8, 9 až 10 rokov."

Roman Fusek:

"Áno, je veľmi dôležité si uvedomiť, na koľko sa zaviazete splácať ten úver. Pri takto nízkych splátkach, ktoré sú veľmi lákavé naozaj a človek si možno na prvý pohľad neuvedomí, že ten úver je tak dlhý, tak tovar, ktorý ste si za to kúpili, už dávno je naozaj v koši alebo niekde v kúte alebo sa vám rozbil, ale vy budete ešte viazaní stále tým úverom. Pri takto dlhej splatnosti toho úveru a takto nízkych splátkach je potrebné si uvedomiť, že na tom úvere celkovo, za tých 8 až 10 rokov, preplatíte pri 2-tisícovej istine určite viac ako 1 500 eur. To znamená, že je síce pravda, že je tam zarátaná už aj cena peňazí, čiže ak zoberiete infláciu, tak tá hodnota tých 1 500 eur je dneska vyššia ako o 10 rokov pochopiteľne, ale už len toto si uvedomiť je veľmi dôležité pre vás, koľko preplatíte."

Viera Horáková:

"Takže dnes, milí poslucháči, keď ste si zapli Rádio Regina, hovoríme o nákupe na splátky, o spotrebiteľskom úvere, ako povedal pán riaditeľ odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Roman Fusek, naozaj máme byť obozretní a to, či si chceme požičať, máme zvážiť doma a nie, keď stojíme pred výkladom."

.....

Viera Horáková:

"S riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Romanom Fusekom hovoríme o nákupe na splátky, o spotrebiteľských úveroch, nakoľko nie všetci počúvali od začiatku, myslím, že je veľmi dôležité, aby sme zopakovali, na čo si máme dávať pozor, keď sa rozhodneme ten nákup na splátky zrealizovať a zobrať si spotrebiteľský úver. Takže heslovito."

Roman Fusek:

"Takže heslovito, pre rozhodovanie je dôležité porovnať si úvery, to znamená porovnať si RPMN, dať si pozor na to, koľko budem splácať, čiže pozrieť si v tej ponuke, koľko tam mám splátok a v akej sú výške. No a skontrolovať si určite aj to, že či veriteľ je ten, kto má povolenie Národnej banky. Či je to banka alebo nebanková spoločnosť, ktorá má povolenie."

Viera Horáková:

"Pristavím sa pri tom, čo hovoríte. Ako si to môžem overiť?"

Roman Fusek:

"Na internetovej stránke Národnej banky sú všetci veritelia, ktorí dostali povolenie zverejnení. Čiže je tam vlastne celý zoznam veriteľov. Možno tí, ktorí si zobrali od spoločnosti, ktorá nemá povolenie alebo zoberú si taký úver od spoločnosti, ktorá nemá povolenie, možno jedna dobrá informácia. Zo zákona je takýto úver zadarmo. To znamená, že je bezpoplatkový a bezúročný. Čiže ak vám dal niekto bez povolenia Národnej banky takýto spotrebiteľský úver, tak nemusíte platiť úroky."

Viera Horáková:

"A on to vie?"

Roman Fusek:

"Ten veriteľ? Verím, že áno."

Viera Horáková:

"No a keď niekto má to povolenie od Národnej banky Slovenska, je tam záruka, že žiadna nekalá praktika mi nehrozí, keď sa nevyznám?"

Roman Fusek:

"No to nie je. Súčasťou toho povoľovacieho procesu, keď Národná banka v septembri, koncom augusta a v septembri a postupne ešte aj v októbri vydáva povolenia tým, ktorí o ne postupne žiadajú, tak predmetom preverovania nie je to, čo je v zmluvách a to, čo je v obchodných podmienkach tých úverov."

Predmetom povolenia je to, že či ten veriteľ, teda tá nebanková spoločnosť, ktorá žiada o povolenie, bude schopná úvery poskytovať, či má dostatok zdrojov, či má nastavené vnútorné procesy tak, aby fungovala a dokázala kontrolovať napríklad schopnosť dlžníkov splácať úver, resp. tých ľudí, ktorí žiadajú o takýto spotrebiteľský úver, ale nie zmluvy."

Viera Horáková:

"S čím sa môžeme stretnúť pri splátkovom predaji."

Roman Fusek:

"Pri splátkovom predaji je veľmi dôležité si uvedomiť jeden fakt, ktorým sme začínali túto reláciu a to je to, že v splátkovom predaji už máte spravidla len jednu jediná ponuku. To znamená, že ak v obchode nakúpiť na splátky nejaký tovar, tak spravidla už nakupujete cez konkrétnu banku alebo nebankovú spoločnosť, ktorá vám ten tovar dáva na splátky. Takisto je veľmi dôležité uvedomiť si, že tovar na splátky je jedna zmluva a spotrebiteľský úver, ktorým financujete kúpu toho tovaru, je druhá zmluva. Čiže ide o dve zviazané zmluvy a oni sa aj správajú ako zviazané. To znamená, že keď chcete napríklad vrátiť tovar, pretože vám nevyhovuje z nejakých dôvodov, tak v takom prípade sa vám automaticky ruší aj spotrebiteľský úver. Čiže ide o zviazané zmluvy. No a pokiaľ teda nakupujete na splátky, tak tam platia presne rovnaké veci ako sme si povedali pred chvíľou. To znamená, že tiež by ste si mali odsledovať to, ako je výška RPMN, koľko splátok zaplatíte. Keď vám napríklad sľubujú nulové úroky, tak si treba pozrieť, aké sú napríklad poplatky za poskytnutie úveru a podobne. To všetko je napočítané v RPMN. Čiže tá percentuálna sadzba ročnej percentuálnej miery nákladov vám povie, že či je ten úver naozaj zadarmo alebo nie."

Viera Horáková:

"A ešte sa pristavím pri jednej veci, čo ste povedali. Nákup na splátky a spotrebiteľský úver, to sú dve zmluvy. To znamená, ja si pôjdem kúpiť televízor, zoberiem si, kúpim to na splátky. Teraz prídem domov a si poviem, že nekúpila som dobre, chcem vrátiť televízor, bez udania dôvodu do 14 dní ten televízor vrátim. A potrebujem ešte niečo urobiť, aby som išla oznámiť, že ten spotrebiteľský úver teda sa ruší?"

Roman Fusek:

"Dôležité je si uvedomiť, že pri zmluve o spotrebiteľskom úvere, či je to úver, ktorým financujete nejakú kúpu na splátky alebo nefinancujete konkrétny spotrebný tovar, pri spotrebiteľskom úvere máte vždy možnosť do 14 dní odstúpiť od zmluvy. Bez udania dôvodu a bez toho, aby mohli vám veriteľ alebo banka uplatňovať voči vám sankcie. Pri spotrebnom tovare to nemusí platiť, lebo predsa len, nárok na vrátenie tovaru je pri zásielkovom predaji, ale pri bežnom predaji v obchode vždy nie je. Niektoré obchody samozrejme takú výhodu poskytujú, ale nie všetky. A takisto si treba v tejto súvislosti dať pozor na šmejdy, kde teda šmejdy, ľudí, ktorí predávajú veľmi pokútnym spôsobom tovar, ktorý je naozaj veľmi predražený a častokrát veľmi agresívnymi technikami a najmä starším ľuďom, ktorí sú v tejto miere zraniteľní a nevedia sa tak dobre brániť, tak ak ste nakúpili nejaký naozaj veľmi drahý tovar na spotrebiteľský úver, čo je veľmi časté v prípade šmejdy, odporúčam urobiť napriek tomu, že je to naozaj zviazaná zmluva, zrušením jednej zmluvy sa ruší aj druhá, urobiť radšej zrušenie v oboch prípadoch. To znamená vrátiť tovar a zároveň oznámiť tej spoločnosti, od ktorej ste si zobrali úver, že ten úver rušíte do tých 14-tich dní."

Viera Horáková:

"Áno, tak by to malo byť, dúfam, že to tak funguje, takže možno naozaj opäť varovanie pre poslucháčov, dávajte si pozor na šmejdy, pretože to sú problémy, s ktorými sa nemusíme stretnúť, aj o tom sme v našej relácii už hovorili. Milí poslucháči o predvianočnom bonuse budeme hovoriť o chvíľu."

.....

Viera Horáková:

"Dnes sa venujeme nákupu na splátky, hovoríme o spotrebiteľských úveroch, s riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Romanom Fusekom. Povedali sme, zmienime sa o predvianočných bonusoch, už len samotné slovo bonus robí tak príjemne na duši, že niečo dostanem ešte s čím sme ani nepočítali."

Roman Fusek:

"Áno, dostanete niečo, s čím ste ani nepočítali a môže vám to spôsobiť problémy, bohužiaľ. Ak totiž nakupujete na splátky, tak častokrát vám k úveru pribalí ešte ako keby ďalší úver, dajú vám do ruky kartu, buď splátkovú kartu, revolvingovú kartu alebo akokoľvek to nazvete, bonusovú kartu. Kde vám poskytnú spravidla možnosť čerpať povedzme každý mesiac nejaký úver v nejakom limite, povedzme 100, 200, 300, 400 eur. Tá karta je síce fajn, fajn pre spotrebiteľa, ktorý by mal záujem čerpať úver aj

neskôr, ale je to veľmi nebezpečná hračka. Navyše, ak vás motivujú tým, že vám na túto kartu pridávajú ešte aj napríklad ďalšie bonusy za to, že splácate riadne a včas ten spotrebiteľský úver, ktorým ste si nakúpili tovar na splátky, tak vás to môže motivovať k tomu, aby ste uvedenú kartu používali. Tá karta je nebezpečná totiž v tom, že je v nej skrytý revolvingový úver spravidla, ktorý spočíva v takej jednoduchšej veci, že každý mesiac máte nejaký úverový rámec, či ho miniete alebo ho neminiete, tak sa vám ďalší mesiac zapne znovu úverový rámec. No a v prípade, keď ho míňate každý mesiac, tak ani neviete, z desiatok eur sa spravia stovky, a potom tisíce, behom roka si vypožičiavate z tej karty 2-, 3-tisíc eur, čo môže už pre vás byť naozaj vážne vysoký záväzok a potom príde čas na splácanie. Resp. už priebežne pri vlastnej čerpaní tých peňazí z karty splácate už splátky. No ale veľmi ťažko sa z tohto úveru potom dostáva von, pretože každý mesiac zbraný úver znamená splácanie na najbližších niekoľko rokov, len tých výberoch ako keby z karty."

Viera Horáková:

"Môže sa stať, že nám odpustia splátky?"

Roman Fusek:

"Áno, je to iná forma bonusu, ktorú častokrát teraz pred Vianocami vidíme v nejakých reklamných spotoch alebo ich vidíte na bilbordoch. Tam si treba dávať naozaj pozor, v čom spočíva tá akcia, čo je to vlastne ponúkané. Dá sa povedať, že existuje niekoľko prístupov, taký základný je, že vám odpustia splátku, toto robia častokrát aj banky a nebankové spoločnosti. Buď vám ho odpustia na začiatku, ale častokrát vám dnes už odpustia na konci splátky. V prípade, ak splácate riadne a včas, tak ten úver je ako keby pre vás lacnejší. To znamená, že odpustia posledné dve alebo tri splátky. To, čo býva ale častejšie pred Vianocami, sú prípady buď splátkových prázdnin alebo odklad splátok na nejaké obdobie po troch mesiacoch, povedzme že začneme splácať vo februári alebo v marci. To začatie splácania vo februári, v marci, proste nejaké dva, tri mesiace po Vianociach je nebezpečné v tom, že vy ste si už úver zobrali a ešte nesplácate, ale tým pádom sa vám predražuje ten úver, pretože vy už platíte za to obdobie poskytnutých peňazí úrok, ktorý ešte nesplácate, čiže tam sa vám predlžuje splatnosť toho úveru. V prípade splátkových prázdnin sa častokrát stretávame s tým, že splátky, ktoré si ako keby, ktorým dáte prázdniny, si aj tak zaplatíte neskôr vo vyššej splátke. To znamená, že oni vám len tie splátky na ktoré vám dali prázdniny, rozpočítajú do ďalších splátok v budúcnosti. Čiže naozaj, nič nie je zadarmo, aj tieto odklady splátok alebo rôzne prázdniny a bonusy znamenajú pre vás to, že ten úver buď budete splácať dlhšie alebo zaplatíte viac potom."

Viera Horáková:

"To znamená, že keď ma lákajú tým, že až po troch mesiacoch budem splácať, tak nie je to až taký dobrá správa."

Roman Fusek:

"No, je to neprijemná správa pre vašu peňaženku práve v tom zmysle, že budete splácať dlhšie a budete splácať pravdepodobne aj tie tri mesiace, za ktoré ste nesplácali, ale niekedy neskôr. No a my máme takú skúsenosť, ktorá neznie veľmi optimisticky, pretože február, marec, apríl sú z hľadiska či už sťažností alebo začiatkov vymáhania úverov tie najkritickejšie mesiace. To znamená právnicki častokrát majú potom a advokátske kancelárie majú potom veľa práce práve s dlžníkmi, ktorí si zobrali na spotrebu počas Vianoc úver a neboli ho schopní už od marca splácať."

Viera Horáková:

"Čiže to je dôkaz, že máme byť informovaní, hoci aj o tom, čo nám hrozí, keď si zoberieme nákup na splátky alebo keď si zoberieme spotrebiteľský úver."

.....

Viera Horáková:

"Sen o veľkej láske zaspieval Karol Duchoň a zaujala ma tam jedna veta - okamih každý dobre so zväziť. Myslím, že to platí aj pri spotrebiteľskom úvere alebo aj pri nákupe na splátky. A práve to je téma dnešného rozhovoru s riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Romanom Fusekom.

Môže nastať situácia, že my dostaneme spotrebiteľský úver zadarmo?"

Roman Fusek:

"No nikto vám ho zadarmo nedá, ale zákon vás chráni, že v určitých situáciách ho máte zadarmo. Tak, ako sme v predchádzajúcich vstupoch hovorili o tom, že ak si zoberiete úver od spoločnosti, ktorá nemá na to povolenie, tak zo zákona ten úver máte zadarmo, ale za určitých okolností v prípade, ak hrubo nedodrží veriteľ svoje povinnosti zo zákona, tak spotrebiteľ má ten úver takisto zadarmo, resp. bez poplatku a bez úrokov. Tie najdôležitejšie veci alebo najdôležitejšie okolnosti, pri ktorých je úver zadarmo,

medzi ne patrí RPMN, o ktorom som niekoľkokrát hovoril už dnes. V prípade, ak vám ho neuvedú na zmluvu, čiže vám neuvedú to číslo alebo vám ho uvedú nesprávne vo váš neprospech, to znamená, že vám uvedú menej ako je skutočná RPMN, tak v takom prípade nemáte povinnosť zaplatiť úroky ani žiadne poplatky z toho úveru..."

Viera Horáková:

"Čiže ročná percentuálna miera nákladov."

Roman Fusek:

"To isté platí v prípade, ak vám neuvedú a nerozpišu splátky toho úveru alebo v prípade, ak vám nedajú informáciu o celkovej ako keby o cene toho úveru. Takisto je úver zadarmo v prípade, ak nie je dodržaná písomná forma zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Každá zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť písomná, nemôžu vám, v podstate nechcieť od vás, aby ste podpísali zmluvu, resp. že by vám nedali vyhotovenie zmluvy o tom spotrebiteľskom úvere. To znamená, že máte právo na to, aby ste dostali jedno vyhotovenie zmluvy. A takisto jedna z takých nekalých praktík, s ktorou sme sa stretávali sú prípady, keď vám veriteľ dá peniaze na ruku, v prípade, ak sa bavíme o nebankovej spoločnosti, tá určite nemá možnosť vyplácať spotrebiteľský úver hneď a v hotovosti na ruku spotrebiteľom. V takom prípade to zákon tiež sankcionuje tým, že veriteľ by od vás nemal v takom prípade pýtať žiadne úroky ani poplatky z toho úveru."

Viera Horáková:

"A povedzte mi, odkiaľ taký bežný človek môže toto všetko, čo vy teraz hovoríte vedieť, aby sa v tom vedel orientovať."

Roman Fusek:

"Nuž, to je dobrá otázka. To všetko je napísané v zákone. Bežný človek to môže vedieť buď z toho, čo máme my uvedené na internetovej stránke banky. Je možné sa obrátiť na nejaké občianske združenie, na združenie, ktoré chráni práva spotrebiteľov, tam vám vedia takisto poradiť, že čo s vašim úverom. No a dajú sa niektoré informácie nájsť aj na internete. My sa určite snažíme a budeme snažiť ešte viac teda informovať spotrebiteľov o ich právach, či už formou nejakých letákov alebo informáciách na našej internetovej stránke."

Viera Horáková:

"Nekalé praktiky, to je jedna vec a agresívna reklama je druhá vec. A myslím si, že tá je vyslovene cielená, pretože teraz ako keby sme každý deň sa stretávali s množstvom reklám takéhoto typu."

Roman Fusek:

"Áno, mne osobne sa teda veľmi nepáčia reklamy, ktoré zľahčujú to správanie spotrebiteľa pokiaľ ide o tú rozvalu pri pýtaní si spotrebiteľského úveru. Zároveň by veriteľ nemal v tej reklame propagovať niečo, čo nie je schopný splniť. To znamená, že ak sa bavíme o reklame, ktorá by napríklad propagovala to, že veriteľ nebude skúmať váš príjem a nemusíte dokladovať príjem v prípade, ak si beriete spotrebiteľský úver, tak takému niečomu by ste veriť nemali, pretože veriteľ musí preverovať to, či ste spôsobilí splatiť úver. Takže úvery bez preverovania spotrebiteľského úveru, bez preverovania príjmu a bez preverovania schopnosti splácať ten spotrebiteľský úver, už dnes poskytnúť nemožno."

Viera Horáková:

"Presne ste to vystihli, že zľahčujú, je tam vlastne prídem s občianskym preukazom, nakúpim si, o tri mesiace splatím, nič mi nehrozí. Tak naozaj asi dvakrát merať a raz strihať."

Roman Fusek:

"Áno, Národná banka nemá na starosti etiku reklamy, čiže z tohto hľadiska nevieme my takúto reklamu nejakým spôsobom postihnúť. Snažím sa preto aspoň varovať pred tým, aby ľudia, ktorých tá reklama osloví zväžili, predsa len, je to ich rozhodnutie a zväžili, či si ten úver zoberú."

Viera Horáková:

"Vy ste riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska, tak sa natíska otázka, v akom smere môže Národná banka Slovenska pomôcť ľuďom, ktorí majú problém a s čím sa môžu na ňu obrátiť, aké sťažnosti vybavuje?"

Roman Fusek:

"Vybavujeme prakticky všetky sťažnosti na finančné inštitúcie, či už na spotrebiteľské úvery alebo aj na čokoľvek iné, čo je finančnou službou. Snažíme sa komunikovať s ľuďmi tým spôsobom, že v prípade, ak nie sú úspešní so svojou sťažnosťou vo svojej inštitúcii, v banke, u svojej nebankovej spoločnosti, v poisťovni alebo kdekoľvek, tak aby sa najprv, teda ak nie sú vybavení riadne, hoci sa sťažovali, tak potom ten problém popísať a poslať nám všetky dokumenty a my sa vieme pozrieť na

konkrétny prípad. Ale Národná banka nevybavuje len sťažnosti, ale robí dohľad aj aktívne. Aj dohľad v spoločnostiach, ktoré už dostali povolenie na spotrebiteľské úvery."

Viera Horáková:

"Vyvarovať sa treba šmejdom, ale úvery a zmluvy tiež nemusia byť v poriadku, aj keď majú povolenie od Národnej banky Slovenska."

Roman Fusek:

"Tak, akom som povedal, predmetom skúmania v licenčnom procese neboli zmluvy zo zákona, takže zmluvy kontrolujeme teraz, po tom, čo tie spoločnosti dostali povolenie. To, na čo chcem v zásade upozorniť poslucháčov a kedy by mali zvýšiť ostražitosť. V prípade, ak im ten, kto im úver ponúka, či už doma priamo v domácnosti spotrebiteľa, pretože mnoho spoločností funguje spôsobom, že navštívi spotrebiteľa pri poskytnutí úveru alebo aj v nejakej povedzme kamennej predajni alebo v nejakom mieste, kde spotrebiteľ si príde požičať peniaze, tak určite zvýšiť ostražitosť v prípade, ak vám peniaze dávajú v hotovosti. Praktika, keď dostanete úver v hotovosti a spravidla dostanete menej vyplatené ako máte deklarované na písomnej zmluve je zakázaná a naozaj je sankcionovaná už zo zákona tým, že ten úver máte v takom prípade zadarmo. Takisto odporúčam zvýšiť opatrnosť v prípade, ak vám dajú podpísať rôzne ďalšie zmluvy o dodatkových službách. Napríklad o službách, kde veriteľ od vás pýta ďalších niekoľko sto eur na to, alebo za to, že bude u vás vyberať splátky, alebo že si môžete peniaze dať poslať na nejaký jeho účet."

Viera Horáková:

"Áno, hovorí sa, že to, čo je na papieri nepustí, ale tiež by sme mali čítať, čítať a čítať a nepodpisovať všetko, čo nám dajú, či zrážky zo mzdy, či doložky, či nejaké zmluvy."

Roman Fusek:

"Určite áno, vždycky si prečítať čo podpisujete, byť obozretný v prípade, ak vám ponúkajú mediačnú doložku alebo doložku o zrážkach zo mzdy. Prečítať si, čo tie ustanovenia znamenajú. Častokrát sú tam skryté poplatky, ktorými ten veriteľ zvyšuje cenu úveru."

Viera Horáková:

"Stávajú sa aj situácie, že podnikateľa donútia na iný úver."

Roman Fusek:

"To sú situácie, ktoré sa stávali historicky, bohužiaľ, myslím si, že táto praktika nijakým spôsobom nevymizla. Sú to prípady, keď ak máte živnosť alebo máte nejakú firmu, tak ten predajca spotrebiteľského úveru pokiaľ zistí, že máte živnosť alebo firmu, tak sa snaží vás tlačiť aj v prípade spotrebiteľského úveru do podpísania podnikateľského úveru. Hoci si napríklad chcete nakúpiť za ten spotrebiteľský úver darčeky na Vianoce. Táto praktika tiež je zakázaná, ide o agresívnu predajnú praktiku, ktorá znamená, že veriteľ hrubo porušuje svoje povinnosti a robí to s tým cieľom, že pri tom podnikateľskom úvere stráca určité typ ochrany. A tak, ako ste povedali, pokiaľ to už je raz na papieri, tak ten papier to nepustí a už sa potom v takom prípade spotrebiteľovi veľmi ťažko dokazuje, že bol nanútený do takého úveru."

Viera Horáková:

"Vy ste už varovali našich poslucháčov, aby nebrali doplnkové služby, radšej nebrali úver, nahlásili Národnej banke Slovenska nejaký problém. Stáva sa, že máte podnet aj od ľudí, ktorí napríklad nahlásia, že im ponúkli tú dodatkovú službu, ktorá je dobrovoľná?"

Roman Fusek:

"Áno, máme veľa podnetov, ktoré smerujú aj k tomu, čo som povedal predchvíľkou, či už k tomu, že pred niekoľkými rokmi boli donútení do podnikateľského úveru a teraz si s tým úverom nevedia dať rady a nevedia dokázať, že sa to tak udialo, že to neurobili dobrovoľne. Samozrejme, že určitý typ ochrany tam... poskytnúť, len už v tejto dôkaznej núdzi sa robí veľmi ťažko. Takisto máme sťažnosti na to, že klientom nebolo dostatočne vysvetlené, čo všetko mu dali podpísať, vrátane doplnkových služieb, o ktoré vôbec nemal záujem, ale dokonca bez takéhoto podpisu zmluvy veriteľ odmietol poskytnúť úver. Čiže častokrát sú ľudia naozaj tlačení do pozície, že musia podpísať aj nejaké dodatkové zmluvy, bez toho úver nedostanú. V prípade, ak sa s takou skutočnosťou stretnú, tak treba dať podnet Národnej banke."

Viera Horáková:

"Zvlášť ten stres a predvianočný čas nás núti, že zabúdame na svoje práva. V podstate aj my máme svoje práva. Ktoré sú to? My, finanční spotrebiteľia."

Roman Fusek:

"Je ich celý rad, ťažko sa to vymenúva za krátky čas. Keď sa sústredíme len na spotrebiteľské úvery, tak vaše základné právo je pýtať si zmluvu ešte predtým, ako ju podpíšete, vždy máte nárok na to, aby vám exemplár zmluvy veriteľ dal, vrátane všetkých obchodných podmienok, ktoré k tomu platia..."

Viera Horáková:

"Môžem zobrať, ísť domov a preštudovať si ich."

Roman Fusek:

"Presne tak, máte čas na to. V prípade, ak niektorú z tých praktík, ktoré sme popisovali zažijete, tak radšej povedať, že v tomto okamihu to nechcete uzavrieť, poradiť sa s niekým, prípadne napísať nám podnet. Tak, aby ste sa nedostali potom do úzkych. Ďalej máte samozrejme právo na to, aby vám všetky informácie, o ktorých sme sa bavili RPMN, splátky, rozpis splátok a všetko, ten veriteľ dal ešte predtým, ako podpíšete zmluvu. No a potom je vaše dôležité právo, keď sa zobudíte až na druhý deň po tom, čo ste si zobrali spotrebiteľský úver a ľutujete, že ste si ho zobrali, resp. vám niekto následne prečíta zmluvu z príbuzných, známych a chytí sa za hlavu a povie vám, toto ste naozaj nemali podpisovať, tak máte ešte 14 dní stále na to, aby ste túto zmluvu zrušili. Bez akýchkoľvek dôvodov môžete spotrebiteľský úver do 14-tich dní od uzavretia zmluvy zrušiť. A je lepšie z kratšej cesty ako potom o niekoľko mesiacov sa trápiť s niečím, čo už nebudete vedieť splácať."

Viera Horáková:

"Zrušenie je jedna vec, ale čo v prípade, keď si požičiam, teraz vyhrám v športke a chcem to splatiť."

Roman Fusek:

"Aj na to máte právo. Zákon o spotrebiteľských úveroch vás chráni v tom, že v prípade, ak ste si zobrali úver do výšky 10-tisíc ho môžete prakticky kedykoľvek vyplatiť, aj predčasne. To, čo je dôležité si uvedomiť, a to sme hovorili niekde na začiatku tej relácie, aká je vaša zostatková doba splatnosti a koľko ste už z úveru vysplácali z istiny. Ľudia pri 8, 9, 10-ročných splatnostiach častokrát nevedia, že prvý rok, dva, tri splatia z istiny len veľmi málo. Pri tom 2-tisícovom úvere, o ktorom ste hovorili na začiatku, po dvoch, po troch rokoch máte vysplácanú možno stovku, možno 150, možno 200 eur. Zvyšok, ktorý ste zaplatili, sú zaplatené úroky. To znamená, že ak aj zaplatíte potom jednorazovo zostatok istiny, teda tej sumy, ktorú ste si požičali, tak ten zostatok pri dlhých splatnostiach môže byť veľmi vysoký."

Viera Horáková:

"No a my sme začali takou peknou myšlienkou Bejamina Franklina, že ak viete minúť menej ako zarobíte, tak máte kameň mudrcov. Možno sme ten kameň celkom nenašli, ale na slovenské pomery by sa dalo povedať, že prikrývajme sa takou perinou, na akú máme."

Riaditeľ odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska Roman Fusek bol dnešným hosťom. Hovorili sme o nákupe na splátky a o spotrebiteľskom úvere. Takže ďakujem za návštevu a zase dovidenia, dopočutia."

Roman Fusek:

"Ďakujem za pozvanie, pekný deň."